

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 411-02/15-4/
411-02/15-5/

EPA 760 - VII
EPA 761 - VII

Ljubljana, 14. 10. 2015

Državni svet Republike Slovenije je na 33. seji 14. 10. 2015, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/2013), sprejel naslednje

M N E N J E

**k Predlogu proračuna Republike Slovenije za leto 2016 (DP2016) in
Predlogu proračuna Republike Slovenije za leto 2017 (DP2017)**

Državni svet **se je seznanil** s Predlogom proračuna Republike Slovenije za leto 2016 in Predlogom proračuna Republike Slovenije za leto 2017.

Državnemu svetu se po predstavitvi in proučitvi proračunskih dokumentov zastavlja več vprašanj, ki se navezujejo na postavke v bilancah prihodkov in odhodkov predlogov proračunov za leti 2016 in 2017. Drastično zmanjšanje investicijskih odhodkov iz 743 mio evrov, kot je ocena realizacije proračuna 2015, na manj kot 418 mio evrov, kot jih predvideva predlog proračuna 2016, bo po mnenju Državnega sveta odprlo številne nove probleme, povezane s premajhno razvojno naravnostjo proračunov. Glede na pričakovanja o ukrepih, ki naj bi razbremenili gospodarstvo in različne oblike dela, se zdijo napovedi o dvigu DDV in trošarin v nasprotju z obljubo o smeri razbremenitve. Proračunska strategija bi se po mnenju Državnega sveta morala v večji meri osredotočiti na ukrepe, ki bi učinkoviteje zajezili rast javnofinančnih izdatkov.

Nekatere postavke v proračunu zahtevajo po mnenju Državnega sveta dodatno razlago in pojasnitev, saj ob predvideni rasti proračunskih prihodkov, povezanih z davkom na dodano vrednost ni povsem jasno, ali je predvideno povečanje pobranega davka posledica pričakovanj o pozitivnem trendu zasebne potrošnje ali pa je razlika v postavkah za letošnje in prihodnje leto že rezultat uvedbe davčnih blagajn. Začudenje zbuja na prihodkovni strani proračunskega predloga predvideno zmanjšanje sredstev od udeležbe na dobičku in od dividend, kakor tudi občutno zmanjšan znesek prejetih sredstev iz Kohezijskega sklada, kjer ni jasno, ali je to tudi posledica še nepripravljenih projektov posameznih porabnikov. Dodatna pojasnila po mnenju Državnega sveta potrebujejo tudi postavke v računu finančnih terjatev in naložb, in sicer glede sredstev, pridobljenih s prodajo kapitalskih deležev v javnih podjetjih in družbah, ki so v lasti države in občin in za katere se ne predvideva nikakršnih prodaj; višina kupnin iz naslova privatizacije je predvidena le v višini 1,9 mio evrov; nenavadno pa je precejšnje povečanje kapitalskih deležev in finančnih naložb iz 180 na 383 mio evrov.

Med postavkami, za katere Državni svet predlaga, da se v nadaljevanju proračunskega usklajevanja dodatno proučijo, je tudi višina sredstev, planiranih za vlaganje v gozdove, ki je po

mnenju Državnega sveta prenizka. Zastavlja se vprašanje, ali ne bi bila možna prerazporeditev sredstev iz precej višje postavke, ki popularizira gozdove. Še posebno nizka se zdijo predvidena sredstva, namenjena vlaganju v gozdove, v primerjavi s postavko, s katero se predvideva financiranje štetja prometa, za katerega je predvideno skoraj pol milijona evrov.

Državnemu svetu se s področja razvojno-raziskovalne sfere zastavljata vprašanji, ali in v kolikšni meri predlagana proračuna usmerjata financiranje tehnično-tehnološke javne raziskovalne sfere v podporo izvoznemu gospodarstvu ter ali bo potencialnim generatorjem dodane vrednosti v javni razvojno-raziskovalni sferi zagotovljena podpora v smeri pull ali push sistema.

Glede na težnjo, da se omeji rast javnofinančnih izdatkov je smiseln poziv, da se zmanjša proračune različnih agencij in ustanov, v tem smislu pa preseneča povečan proračun SAZU.

Državni svet ugotavlja, da združenja občin ne pristajajo na trenutni predlog Vlade, ki predvideva povprečnino v višini 522 evrov, ampak predlagajo kot izhodišče povprečnino v višini 536 evrov, pri čemer so se pripravljene pogovarjati o njenem nižanju le v višini realno dokazljivih prihrankov iz naslova sistemskih ukrepov za znižanje stroškov občin, medtem ko nikakor ne pristajajo na nižanje povprečnine na podlagi ocenjenih prihrankov. K višini izhodiščnega zneska povprečnine pa se morajo prišteti tudi stroški občin iz naslova predvidenih sprememb na področju plač javnih uslužbencev in upoštevati rast BDP. V zvezi z vladnim predlogom glede investicijskih sredstev združenja občin opozarjajo, da omejitev sredstev za nujne investicije najbolj prizadene najšibkejše občine in je zato po njihovem mnenju nesprejemljivo. V zvezi s predlogom Vlade, da bi občinam, pri katerih prihodki iz dohodnine presegajo primerno porabo, pripadali prihodki iz naslova dohodnine le do višine primerne porabe, združenja občin opozarjajo, da je bila omejitev sredstev nad primerno porabo sprejeta leta 2014 kot začasni ukrep, vendar se ta ukrep z Zakonom o izvrševanju državnih proračunov očitno določa kot »trajno začasen«.

Mnenju združenj občin se pridružuje tudi Državni svet, ki poudarja, da dosednji rezultati pogajanj Vlade z reprezentativnimi združenji občin kažejo na vedno slabši položaj lokalnih skupnosti, ki se jim za opravljanje zakonskih nalog zmanjšuje obseg sredstev. Namesto da bi se izvajanje zakonskih nalog financiralo iz državnega proračuna, so občine prisiljene njihovo izvajanje zagotavljati iz lastnih sredstev, s čimer se jim zmanjšuje finančni potencial za investicije in finančna avtonomija. Ob tem ne smemo prezreti, da imajo občine v novi finančni perspektivi na razpolago bistveno manj evropskih sredstev, ki so v pretekli finančni perspektivi predstavljala ključna razvojna sredstva. Državni svetniki opozarjajo, da so občine letos pristale na znižanje povprečnine ob pogoju, da se razlika pokrije z ukrepi za znižanje stroškov občin, vendar občine napovedanih učinkov ukrepov za znižanje stroškov ne čutijo ali pa se ne izvajajo. Po mnenju državnih svetnikov je treba določiti take ukrepe za znižanje stroškov občin, ki bodo imeli za vse občine enak finančni učinek. Če se občinam ob zniževanju povprečnine ne bodo znižali stroški, bo veliko občin v likvidnostnih težavah in bankrotiralo. Nezmožnost izvajanja zakonskih nalog čutijo ljudje, saj večino njihovih potreb zadovoljujejo prav občine.

Na podlagi razprave je Državni svet sprejel naslednje **sklepe**:

Državni svet v proračunski razpravi pričakuje konkretno predstavitev ukrepov na področju razbremenitve dela in gospodarstva v celoti.

Izhajajoč iz vsebine ekonomsko-socialnega sporazuma Državni svet pričakuje, da v letih 2016 in 2017, za kateri sta predlagana proračuna, Vlada ne bo predlagala davkov, ki bi dodatno obremenjevali gospodarstvo.

Državni svet poudarja, da sta glede na praktično razpolovitev sredstev za investicije proračunska predloga premalo investicijsko naravnana, zato bi bili smiselni dodatni napor, da se s prerazporeditvami poveča kvota za investicije.

Državni svet opozarja, da v proračunskih dokumentih ni zaznati dovolj učinkovitih ukrepov, ki bi dvignili raven povpraševanja ter zagotavljali večjo gospodarsko rast.

Državni svet pričakuje ukrepe za uspešnejše črpanje sredstev iz skladov in programov EU, saj je iz proračunskih števil razvidno, da so sredstva bistveno nižja kot v preteklih letih, kar je po mnenju Državnega sveta posledica nepripravljenih investicijskih projektov.

Državni svet ugotavlja, da Predlog proračuna Republike Slovenije za leto 2016 v delu, ki se nanaša na financiranje lokalnih skupnosti, za občine ni sprejemljiv, pri čemer Vlada z reprezentativnimi združenji občin še ni dosegla dogovora o povprečnini za prihodnji dve leti. Združenja občin si prizadevajo z Vlado zblížati stališče in sprejeti dogovor.

Državni svet poziva Vlado, da v nadaljnjih pogajanjih upošteva utemeljene argumente združenj občin in prisluhne njihovim argumentom za ohranitev razvojnega potenciala občin in s tem države ter z njimi doseže Dogovor o povprečnini za leti 2016 in 2017, ki bo za občine sprejemljiv.

Državni svet podpira napore pristojnih ministrstev za povrnitev proračunskih sredstev za izobraževanje, znanost, kulturo in šport na raven leta 2012. Obenem meni, da bi se ta sredstva morala povečati na raven iz leta 2009. Državni svet je prepričan, da bi tak obseg sredstev dosegli s prioriteto porabo sredstev EU za izobraževanje, znanost, kulturo in šport.

Državni svet opozarja, da sta visokošolsko izobraževanje in znanost v še posebej težkem položaju zaradi povečanega obsega dela, a hkrati močno zmanjšanega obsega financiranja znanosti iz proračunskih sredstev. Državni svet opozarja, da zmanjševanje obsega financiranja na omenjenih področjih pomeni dolgoročno negativne posledice za razvoj. Državni svet zato poziva Vlado, da mora ob politiki postopnega uravnoveženja prihodkov in izdatkov proračunov države opredeliti prioritete in povečati vlaganja zlasti v visoko šolstvo in znanost, kulturo in šport, torej področja, ki srednjeročno in dolgoročno prinašajo in omogočajo dodano vrednost. Državni svet pričakuje, da bodo proračunska sredstva za področje kulture znašala najmanj 1 odstotek BDP.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Franc Golob.

Mitja Bervar, mag. manag.
predsednik